

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичну та практичну значущість
результатів дисертації

Захлипи Дар'ї Андріївни

«Копула буття: від *retitio principii* до предмету радикальної онтології»,
яка подається на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 03 – Гуманітарні науки
за спеціальністю 033 – Філософія

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи.

Аспірантка Захлипа Дар'я Андріївна виконала у повному обсязі Індивідуальний план Освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 40 кредитів ECTS виконана у повному об'ємі. Вона успішно склала два заліки та п'ять іспитів з таких дисциплін:

Заліки:

- 1) «Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень» – 95 балів;
- 2) «Теорія і практика філософської освіти» – 100 балів;

Іспити:

- 3) «Філософські засади та методологія наукових досліджень» – 100 балів;
- 4) Іноземна мова для аспірантів (англ.) – 94 бали;
- 5) «Філософія кінця ХХ-початку ХХІ ст.: актуальні проблеми та основні напрями – 95 балів;
- 6) «Модерні рецепції античної філософії» – 96 балів;
- 7) «Актуальні проблеми філософської та соціокультурної антропології» – 95 балів.

Всі заплановані види робіт було виконано своєчасно. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Більше століття в європейській філософії йде процес розробки нових, несубстанціальних онтологій, в яких місце класичної субстанції займає динамічна конфігурація буттєво вкорінених смислів. Поточна дисертаційна робота є його дискурсивним продовженням. Тим не менш, жодна з них виявилась неспроможною відповісти на питання про буття самого буття, що

значить: безпосередньо його копулу. На противагу локальним онтологіям суб'єкта, події та різноформ'ю об'єктно-орієнтованих онтологій, скерованих дією логічної помилки «*petitio principii*» або «передбачення підстави», радикально онтологічний проект М. Гайдеггера можна вважати таким, що виходить із кардинально інакшого засновку, ініційованого вже в «Основних проблемах феноменології» 1927 р. Там же перспективи даного проекту, але за відсутності прямих вказівок на його предметну основу, були розглянуті Гайдеггером лише нарисом в якості кінцевої цілі підготовчої Dasein-аналітики, що тільки підтверджує необхідність та актуальність його дослідження сьогодні.

Специфіка методологічного підходу Гайдеггера в цілому ґрунтувалась навколо умисного замовчування тих ідей, котрі він розміщав у самій серцевині, що споріднює німецького мислителя з Арістотелем і грецьким типом філософування як таким. Завдяки цьому досить високим від самого початку був визначений ступінь потенціалу й філософської новизни тих гайдеггерових ідей, що лишились невиказаними в рамцях радикальної онтології, але зумовили появу так званого *переходу*, що дотепер разом з конституційованою автором, алетичною варіацією феноменології, вимагав належної постанови через основоположність висновків, до яких він призвів у питання про буття після греків в цілому.

Метою дисертації є визначення копули буття в якості предмету радикально онтологічного проекту, ініційованого М. Гайдеггером, шляхом спростування логічної помилки «*petitio principii*» та узаasadнення негативних підоснов буттєвої істини- ἀλήθεια, репрезентованих вже у найпершому із суджень про буття, яке безпосередньо *не є* у сенсі *як суще/не тільки як суще*.

Для досягнення поставленої мети було встановлено такі завдання:

1) Вказати на вирішальну роль для будь-якого наукового дослідження лямбніцевого закону достатньої підстави, який завдячує своєю появою арістотелевій *вимозі начала* у вигляді *αἰτεῖσθαι τὸ ἐν ἀρχῇ*.

2) Спростувати логічну помилку «*petitio principii*» або передбачення підстави у питанні буття.

3) Вказати на невідповідність буття вимогам класичної основи, яка ладна діяти виключно у позитивний спосіб.

4) Вивести поняття копули із логічного до радикально онтологічного дискурсу, ґрунтуючись на супутньому, семантико-лінгвістичному аналізі дієслова *бути*.

5) З'ясувати, що найперша із вихідних онтологічних характеристик у вигляді буття *не є, як суще/не тільки, як суще* виступає визначальною для буттєвої копули, негативною предикацією-обставиною.

6) Присвідчити, що заперечення в якості спрощеної форми негативності коріниться в ніщо, але воно – не єдиний і не визначальний рід негачії.

7) Узасаднити в історичній ретроспективі екстралінгвістичну природу буттєвої копули й відповідну екстраординарність зв'язку, що виникає між буттям і ніщо.

8) Обґрунтувати тісний взаємозв'язок буттєвої копули із грецьким поняттям істини-ἀλήθεια, затверджуючи тим самим актуальність алетичної феноменології в якості методологічної основи радикально онтологічного проекту.

9) Репрезентувати топологічність Істини-Прояви як місця, всередині якого буття діє як початок у межах його копули.

10) Виокремити три рівнозначні дискурси радикальної онтології відповідно до трьох заперечень грецької мови (*ου-, μη-, -α*), тим самим спростовуючи створення гібридних форм онтології.

11) Конституювати автономне положення радикально онтологічного дискурсу із центром у понятті копули, завдяки чому відновлюється системність погляду на окремішньо взяті гайдеггерові інтенції у питанні буття й водночас філософські феномени в цілому.

Об'єктом дослідження буття у множинності його репрезентацій і практик.

Предметом дослідження копула буття серед перспектив спростування логічної помилки «*petitio principii*» на шляху опредмечування радикальної онтології.

Методи дослідження. Теоретико-методологічна позиція була підпорядкована меті дослідження й базувалась безпосередньо на гайдеггеровому витлумаченні феноменології, але із авторським її демонтажем у бік алетичного варіанту феноменології. Окрім цього були також використані наступні методи: порівняльно-історичний метод (для відстеження етимологічного розвитку понять на кшталт ἀλήθεια та ἐνέρχεται), метод абстрагування (для роботи над найпершим із суджень про буття у формі *буття не є*, а також над максимально неопосередкованими поняттями типу ніщо), метод структурного аналізу (для виокремлення на

основі грецьких заперечень трьох рівнозначних дискурсів «радикальної онтології»).

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота здобувача Захлипи Дар'ї Андріївни є релевантною темі науково-дослідної роботи кафедри теоретичної і практичної філософії імені професора Й. Б. Шада філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна «Філософія і багатоманіття соціокультурних світів» (державний реєстраційний номер 0119U102260).

4. Особистий внесок дисертантки в отримання наукових результатів та їхня новизна.

Особистий внесок дисертантки в отримання наукових результатів та їхня наукова новизна полягає в тому, що:

Вперше:

1) Було конституційовано негативну буттєву копулу в якості предмету радикально онтологічного проекту М. Гайдеггера шляхом критичного демонтажу найпершого із суджень про буття.

2) Було визначено алетичну феноменологію в якості методологічної основи зазначеного проекту шляхом аналітики поняття ἀλήθεια відповідно до кореневої негативності його основи.

3) Було виокремлено три рівнозначні дискурси радикальної онтології шляхом реконструювання трьох заперечень грецької мови й відповідно на оновлених засадах були тематизовані такі негативні модуси, як *ніщо, пустота, Angst, неіснування, вада, ретардація, небуття, неістина, нігілізм*.

4) Поняття ніщо отримало свою категоралізацію у вигляді відрефлексованої алетичним шляхом негативності.

Уточнено й поглиблено:

5) деструктивний вплив логічної помилки «petitio principii» шляхом викриття анігіляції *вимоги підстави* у сучасному онтологічному дискурсі із його подальшим узасадненням.

6) трансфеноменальний, екстралінгвістичний та протологічний характер суто онтологічного пов'язування шляхом відтворення в історичній ретроспективі плідних семантичних вузлів, які утворились між поняттями буття і ніщо.

7) усвідомлення негативності буттєвої істини в сенсі *непотайності без вилучення* [кореня *λήθη*] шляхом апеляції до

відреставрованого М. Гайдеггером з позиції *Просвіту* грецького феномену ἀλήθεια.

8) думка про те, що предикація негативності перевищує спрощений контекст заперечення шляхом вивільнення гіпертрофії смислів, акумульованих в історії західноєвропейського мислення про ніщо.

9) топологічність гайдеггерового *переходу до нового початку* шляхом конституювання часу як місця, поміж якого діє буття.

Набуло подальшого розвитку:

10) парменідові тези/засновки в контексті співмірності буття й ніщо шляхом висвітлення трипофобної манери грецького філософування.

11) гайдеггерові рефлексії щодо *часу кінця* шляхом звернення до супутнього йому, месіансько-кайрологічного часу Дж. Агамбена.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Дисертантка Захлипа Д.А. особисто провела сплановане дослідження. В достатній кількості проаналізувала оригінальні статті, монографії, книги, рецензії та оглядові статті для належного обґрунтування та представлення цілісної дослідницької праці з урахуванням актуальних досліджень релевантних темі дисертації. Дисертаційне дослідження Захлипи Дар'ї Андрійовни є самостійною науковою роботою здобувача. Представлені у роботі матеріали є особистим внеском здобувачки у дослідження проблем онтології та метафізики. Висновки, сформульовані авторкою, відзначаються обґрунтованістю, зваженістю та високим рівнем філософської концептуалізації.

6. Наукова, теоретична та практична значущість результатів дисертації.

Теоретичне і практичне значення одержаних результатів на пряму корелює із виокремленням трьох рівнозначних дискурсів радикальної онтології відповідно до трьох заперечень грецької мови (*ου-*, *μη-*, *-α*), модусами яких були визначені й тематизовані *ніщо*, *пуста*, *Angst*, *неіснування*, *вада*, *ретардація*, *небуття*, *неістина*, *нігілізм*. Їхнє подальше дослідження з позиції відрефлексованої алетичним шляхом негативності має суттєве значення для вирішення питань, пов'язаних із різними формами заперечень: від *відмови і зречення до замовчування* у соціально-культурному просторі в цілому.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором.

Результати дисертації опубліковані у 9 наукових працях, серед яких 3 статті в українських періодичних наукових виданнях категорії «Б» та 6 тез доповідей на міжнародних наукових конференціях.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Список публікацій здобувача за темою дисертації у виданнях, включених до переліку фахових видань України з присвоєнням категорії «Б»:

1. Захлипа, Д. (2022). Буття-Dasein серед літеральних і філософських перспектив україномовного перекладу. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки»*, 65, 23–31. DOI: <https://doi.org/10.26565/2306-6687-2022-65-03>

2. Захлипа, Д. (2022). Негативна копула буття серед перспектив гайдеггерового проекту радикальної онтології. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії»*, 67, 49–56. DOI: <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2022-67-6>

3. Захлипа, Д. (2023). Нігітологія імені буття М. Гайдеггера. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії»*, 69, 82-90. DOI: <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2023-69-10>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Захлипа, Д. (2023). Алетизація нігілізму М. Гайдеггером. *Grail of Science*. Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції «Open Science Nowadays: Main Mission, Trends and Instruments, Path and Its Development». Відень-Вінниця. №31. 370-371. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.15.09.2023.57>

5. Захлипа, Д. (2023). Гайдеггерові поняття ніщо та angst: перекладацька специфіка. *ΛΟΓΟΣ*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche». Болонія-Вінниця. 158-159. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-29.09.2023.45>

6. Захлипа, Д. (2023). Осучаснені форми другого із давньогрецьких заперечень: дефективність і вада. *Grail of Science*. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences».

Відень-Вінниця. №32. 296-297. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.13.10.2023.053>

7. Захлипа, Д. (2023). Поняття ніщо: онтологічні підоснови першої із форм давньогрецького заперечення. *ΛΟΓΟΣ*. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences». Кембридж-Вінниця. 185-186. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-18.08.2023.51>

8. Захлипа, Д. (2023). Радикально-онтологічна реконструкція тези Парменіда. Матеріали IX Всеукраїнської мультидисциплінарної науково-практичної інтернет-конференції «Наукові дослідження: реалії сьогодення». Полтава. 54-56. URL: https://webconference.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/IX_Всеукраїнська_мультидисциплінарна_науково_практична_Інтернет.pdf

9. Захлипа, Д. (2021). Філософський дискурс ἀλήθεια як умова оприсутнення науки. *XVII Харківські студентські філософські читання: до 100-ї річниці публікації «Логико-філософського трактату» Л. Й. Й. Вітгенштайна*. Матеріали наукової конференції студентів та аспірантів. Харків. 30–33. URL: https://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/staff_tpf/visnyk/17_chytannya.pdf

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

8. Дотримання академічної доброчесності.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет системі StrikePlagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності. Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

9. Оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступний для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення та кількість публікацій відповідають вимогам відповідно постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження

Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2022 року № 341).

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

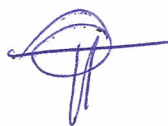
За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значущістю дисертаційна робота Захлипи Дар'ї Андріївни «Копула буття: від *retitio principii* до предмету радикальної онтології» відповідає спеціальності 033 – Філософія. Здобувачем повністю виконана освітня та наукова складові освітньо-наукового рівня вищої освіти.

11. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту.

Здобувач представив основні результати досліджень своєї дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри теоретичної і практичної філософії імені Й.Б. Шада Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол №13 від 9 травня 2024 року) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення.

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їхню наукову і практичну значущість, на розширеному засіданні кафедри було одностайно ухвалене рішення про рекомендацію дисертації Захлипи Д.А. Копула буття: від *retitio principii* до предмету радикальної онтології» до захисту в спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 033 – Філософія з галузі знань 03 – Гуманітарні науки.

Завідувач кафедри
теоретичної і практичної філософії
імені професора Й. Б. Шада
філософського факультету
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна,
доктор філософських наук, доцент

Олег ПЕРЕПЕЛИЦЯ